

Božični arestantski šah - Lojze Peterle in sin Ožbej v zaporu!

23. december 2011

Zavod za prestajanje kazni zapora Dob - moški - ZPKZ Dob

8233 Mirna na Dolenjskem, (direktor: Jože Podržaj, tel.: +386 (0)7 346 66 00/66 02, faks: +386 (0)7 304 71 15, e-pošta: joze.podrzaj@gov.si, zpkz-dob@gov.si)

V tako imenovanem Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob - moški - ZPKZ Dob - so 23. decembra 2011 turnirsko šahirali v božičnem šahovskem turnirju, kot je videti s fotk, ljudje brez obrazov, podobno kot v cirkusih, kjer nastopajo enako ljudje brez obrazov, celo več, iluzivno lahko nosijo prevezano glavo kar v rokah, pri čemer se človek spomni, kako so občinski možje, potem ko so osmanski napadalci posekali metliški zasedujoči mestni svet, kot pesemsko poje Anton Aškerc v Metliški baladi (1578), obsedeli brezglavo za sejno mestnoobčinsko mizo – z odsekanimi glavami pa na kolenih:

»Turki gredó nad Metliko! Gorje!

Vidite tam jih na hribu, možje?

Osmanov ko listja in trave

tam bliža se nam iz daljave!«

in na koncu:

»Še predseduje jim oče župan...

V strašno jih stisko je spravil Osman...

Res, sredi te bojne zmotnjave

po vrsti zgubili so glave...

Živih na ramah res nimajo več...

Vse jim odrobil jih turški je meč...

Možem na kolenih krvave

ležijo odsekane glave.«

Ideja o izvedbi turnirja je nastala po koncertu ameriškega pevca Wintliya Phippsa, ki je na povabilo evropskega poslanca Lojzeta Peterleta v začetku meseca decembra 2010 obiskal dobski arest, a za rešetkami varovan le nekaj časa - bivši premier in slovenski zunanji minister, danes evroposlanec Lojze Peterle je po omenjenem koncertu omenil, da je pred 40 leti na Dobu igral šah z obsojenci in ob tem izrazil željo, da bi ta dogodek ponovili, tako da je potlej na pobudo psihologa iz ZPKZ Dob, Uroša Preloga, šahiralo 9 zapornikov in poleg osebja še 8 zunanjih gostov, med njimi štirje iz Društva upokojencev (DU) Mirna in šahovskega kluba iz Šentruperta, s kristjanom, čebelarjem, orgličarjem, drumelčarjem in solopevcem, sicer s pohodnikom, kolesarjem in letalcem Lojzetom Peterletom pa so na povabilo ekipno prišli še trije šahisti, med njimi njegov sin Ožbej, s katerim rada odigrata partijo šaha ali družinsko tarokirajo, ne pa tudi hčeri Nežika ali Meta. Pešaki ali pijoni, vsi so pravzaprav kmetje... in kmetje so, kot se ve, duša šahovske igre, kajpak v različnih taktikah. Trdnjava pa je tudi tukaj težka figura.

Lojze Peterle je odigral en krog ali kólo, drugi šahisti pa sedem krogov ali kol po švicarskem sistemu ali, določeneje, po 7-krožnem sistemu po Bergerju, 15 minut na partijo - zmagal je bivši pravosodni policist Jeraša, ki ima sicer naziv šahovskega mojstrskega kandidata, sicer tudi Cvetko Jakše iz mirenskega šahovskega kluba, drugi se je uvrstil gospod Luka Luzar, kot povabljenec in tajnik Lojzeta Peterleta, tretje mesto je osvojil upokojenec Vinko Tomažin, član Društva upokojencev Mirna. Četrto mesto šahovskega turnirja so zasedli šahisti zaporniki. Ah, ta cajtnot! Na sliki zaporniki brez obrazov in drugi so za tokratne deležnike

šahovskega turnirja pripravili tudi lepa darila. V resnici v zaporu ni remija. Zunanji gostje so ob tako visoki zvrstitvi pokazali interes za več podobnih mnogobojev, izrazili so željo, da turnir postane tradicionalen.

Ali so tokratno svobodni obiskovalci vedeli, da so tudi zlate rešetke in kletke samo in zgolj kletke, ko je meja med središčnico in končnico zabrisana? - Zapori so šola revolucije in naprednih sil! – Tako se je glasilo prepričanje v geslu kot ideologemu boljševiških tipov, ki so bili – največkrat zaradi kriminalnih dejanj kot storilci ali sotorilci zlikovcev - ali iz protidržavnih, običajno teroristični napadov obsojenci še na zapor kot politični osumljenci. Kdo je imel šahovsko vezavo pri takih obsojencih še v jugokraljevini, je tudi znano – mnogi podkupljivi balkanoidno primitivni pazniki so ostali, ko se je gospodar oblastno menjal, kot v rokadi izkušeni ključarji zavodov za prevzgojo kaznjencev, in to podobno svetovno. Kdo koga drži v šahu?

Do prihodnjega turnirja z zunanjimi gosti bodo dobski zaporniki trenirali v šahu na vsakomesečnih nedeljskih turnirjih, če pa bo kakorkoli mogoče, se bodo morda udeležili vsakoletnega šahovskega državnega prvenstva v Celju. Šah je igrska strast, družabni izziv bojevitosti med šahom in matom, tudi kdaj v pat poziciji. Kako hitro mine – šahovska ura?

Odkar obstoji, rečeno s Fjodorom Mihajlovičem Dostojevskim – zločin in kazen, obstaja tudi zahudičanost v družbenem obrobništvu, kjer da je vse dovoljeno – šah pa ikma svoja pravila. Vsaj šahovski turnirji pa strastno poživijo dolgčas prestajanja kazni in osame. Vse kaže, da Lojze Peterle tudi s svojo šahovsko ekipo, med člani tudi sin Ožbej, upošteva državo v njenih represivno zarezetkanih odnosih, ko tekmuje šahovsko turnirsko z zaporniki. Šah! – Mat!